

Nr 654.

Av herr **Malmborg** i Skövde **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 343, angående skattegrupperingen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 343 angående skattegrupperingen m. m. behandlas också frågan om dyrortsgrupperingen. I anslutning till den senare frågan få vi anföra följande synpunkter.

I anförande till statsrådsprotokollet vid dyrortskommitténs tillkallande uttalade chefen för finansdepartementet bland annat: »Vid verkställandet av utredningen av dyrortsgrupperingsfrågan bör sammansatta stats- och bevillningsutskottets uttalande tjäna till ledning samt beaktande skänkas den omfattande diskussion som i övrigt förekommit i ämnet». I förenämnda uttalande betonas, att vad anginge grunderna för den föreslagna levnads-kostnadsundersökningen borde dessa enligt utskottets mening fastställas i samband med undersökningen. Enligt utskottets mening borde i större utsträckning än hittills tagas hänsyn till sådana kostnader, som visserligen ej kunde siffermässigt fixeras men som dock bidroge till olikheten i levnads-kostnaderna mellan skilda orter. Utskottet åsyftade därvid närmast de ökade kostnader som landsbygdens befolkning i jämförelse med stadsbefolkningen får vidkännas för vissa förmåner såsom t. ex. sjukvård och hälsovård. Särskilt borde för landsbygdsbefolkningens del kostnader för resor för olika ändamål beaktas. Överhuvud taget borde enligt utskottets mening sådana kostnader, varöver människorna ej själva kunna råda, på ett eller annat sätt medräknas vid levnads-kostnadsberäkningen.

I dyrortskommitténs betänkande s. 91 anföres: »Dyrortskommittén har under sitt arbete erhållit intryck av att det är en brist i nuvarande dyrortssystem, att levnads-kostnadsjämförelsen icke tager hänsyn till rese- och transportkostnadernas inverkan på levnads-kostnaderna på olika orter. Anmärkningen att nu gällande dyrortsgruppering bland annat på den grund verkat att öka spännvidden i jämförelsetalen mellan städer och landsbygden finner kommittén riktig. Kommittén vill därför förorda, att vid kommande dyrortsundersökningar vissa tillägg till hushållsbudgeten beräknas för rese- och transportkostnader på de ortstyper, för vilka avståndskostnaderna ha den största betydelse, d. v. s. landsbygden».

I detta sammanhang anföres, att kommittén funnit det uteslutet, att man genom en dyrortsgruppering skulle kunna åvägabrinda fullständig rättvisa mellan olika ortstyper i nu berörda avseende och att den hänsyn, som kan tagas vid dyrortstalets beräkning, måste i det väsentliga fotas på en skälighetsprövning, men att detta icke är tillräcklig anledning att avstå från avståndstilläggen. Dessa tillägg skulle, enligt kommittén, representera de *merkostnader*, som landsbygdens hushåll få vidkännas för resor och trans-

porter — utöver dem som förekomma — och som bero på bebyggelsens gleshet.

Enligt kommitténs mening skola avståndstillägg förekomma i sju olika klasser, från lägst 50 kronor till högst 350 kronor med 50 kronors ökning för varje klass. Åt varje ort på landsbygden, som ligger på ett avstånd från sin huvudort av mer än 6 kilometer, skulle givas ett dylikt tillägg, vars klass bestämmes efter avståndet (mätt i kilometer eller tid) till huvudorten.

I propositionen har departementschefen givit sin anslutning till kommitténs förslag, vilket ur principiell synpunkt är tillfredsställande. I några remissutlåtanden ha dock tilläggsbeloppen ansetts väl låga, och de motive-ringar, som därvid anförts, finna vi bärande. Vi hänvisa i detta sammanhang exempelvis till de yttranden, som avgivits av länsstyrelsen i Uppsala län, Riksförbundet rättvisa åt landsorten och TCO, ävenså till det särskilda yttrande, som inom dyrortskommittén avgivits av herr Rosberg med instämmande av herr Rundlöw. För tillgodoseende av kulturella behov måste landsbygdens befolkning vidkännas avsevärda resekostnader, men härtill synes hänsyn ej ha tagits. Man har också förbigått kostnaderna för den tidsspillan, som otvivelaktigt följer med stora avstånd och dåliga kommunikationer. Vi erinra i detta sammanhang om sammansatta stats- och bevillningsutskottets yttrande vid dyrortsfrågans behandling under 1944 års riksdag och vilja därvid särskilt understryka följande tvenne punkter: »Enligt utskottets uppfattning borde i större utsträckning än hittills tagas hänsyn till sådana kostnader, som visserligen ej kunde siffermässigt fixeras men som dock bidroge till olikheten i levnadskostnaderna mellan skilda orter. Överhuvud taget borde enligt utskottets mening sådana kostnader, varöver människorna ej kunna råda, på ett eller annat sätt medräknas vid levnads-kostnadsberäkningen». — Med hänsyn till här anförda, berättigade krav på en bättre ställning för landsbygdens orter vid dyrortsjämförelsen förefaller det rimligt, dels om rese- och transportfrekvensen räknades högre, dels om den av kommittén föreslagna regeln om avståndstilläggens maximering uppåt (vid 350 kronor enligt kommitténs förslag) slopades. En ökning av avståndstilläggen exempelvis med 50 procent synes enligt vår mening vara bättre ägnad att tillgodose de synpunkter, som sammansatta stats- och bevillningsutskottet i här ovan anförda citat givit uttryck för, än det av departementschefen tillstyrkta kommittéförslaget.

Med stöd av det anförda få vi föreslå,

att riksdagen vid behandlingen av ifrågavarande proposition måtte giva sin anslutning till kravet på förbättrade avståndstillägg.

Stockholm i november 1945.

Rudolf Boman
i Kieryd.

Carl Björling.

O. Malmborg,
Skövde.
Wald. Svensson.